

Martin Luthers lille Katekismus

Forord

Ordet katekismus stammer fra det græske ord, katekhismos og betyder undervisning.

Undervisning i kristendom har altid været en hjørnesten i kirken. Udviklingen de seneste årtier har vist, at behovet ikke er blevet mindre. Eftersom folkeskolens undervisning i kristendom er kundskabsgivende, har vi i folkekirken et stort behov for en religionspædagogisk indsats som aldrig før.

Derfor opruster folkekirken på det område ved bl.a. at ansætte skole-kirkemedarbejdere, som i samvirke med skolen oplyser om muligheder for at skabe en vedkommende og nærværende undervisning der lever op til folkeskolens minimumskrav i eksempelvis kristendom.

Styrken ved en katekismus er, at den med enkle ord forklarer hvad kristendom er. Det er også tilfældet med Martin Luthers lille katekismus. Sproget er fyndigt, karskt, pædagogisk og let forståeligt selv her næsten 500 år efter dens tilblivelse.

Sognepræst Thomas Reinholdt Rasmussen har oversat Luthers lille Katekismus fra grundsproget, og det er der kommet en lille i omfang, men stor i betydning god bog ud af. Mit håb er, at bogen vil blive anvendt både i skole og kirke og hjem.

Det fortjener bogen, da den kan være med til at fastholde os på vores lutherske arv. Samtidig med at vi kan få repeteret og indskærpet fundamentet for vores evangeliske-lutherske folkekirke i Danmark.

Henning Toft Bro

*Biskop over Aalborg Stift
Oktober 2013*

Indledning

I 1517 slog Martin Luther ifølge overleveringen sine teser mod afladen op på kirkedøren i Wittenberg. Derved begyndte den samfundsomvæltende og samfundsfornyende bevægelse, vi kalder for reformationen. Et nyt menneskesyn og nye måder at se på samfundets institutioner dukkede op, og tanke om at mennesket var et individ, der kunne tage ansvar uafhængig af andre autoriteter – også tage ansvar for sin tro, spirede ligeledes frem.

I 1528 drog Luther så på visitats i egnen rundt om Wittenberg for at se hvordan tingene stod til. Luther var efterfølgende bestyret: folk levede, som han sagde, som svin, der hverken kunne fadervor eller trosbekendelse. Det kan vi heldigvis i dag. Men for at kunne tage vare på dette, skrev Luther i 1529 Den lille Katekismus, som er en af Luthers væsentligste værker. I 1530 kom Den store Katekismus, som blev skrevet til sognepræsten, og som Luther gerne så, at sognepræsten gennemlæste og studerede mindst en gang om året ved siden af de nødvendige studier af Bibelen. Den lille Katekismus er en kort og præcis gennemgang af den kristne tro. Den begynder

med De ti bud, hvor Luther slår fast, at ærefrygt og tro på Gud er begyndelsen på det hele. Derfor indledes alle de efterfølgende gennemgange af budene også med ordene: Vi skal ære og elske Gud, så at ...” Vi skal ære og elske Gud, så at kærlighedens gerninger følger deraf. Vi skal ikke elske, for at blive frelst, men vi skal elske, fordi vi er frelst.

Dernæst følger gennemgang af troen, fadervor, sakramenterne, hvor Luther regner skriftemålet med, hvilket også maleren Lucas Cranach gør det på den berømte altertavle i bykirken i Wittenberg. Dernæst følger to korte vejledninger i bøn. Men kernen i kristentroen er De ti Bud, Troen, Fadervor og Sakramenterne.

Luther udgiver katekismen til "husfaderen", der ved hjælp af katekismen skal vejlede og undervise sin husstand. Han overlader ansvaret for husstandens opdragelse til huset selv. Således standser øvrighedens magt altså ved husets dørtærskel. Magten er ikke uindskrænket.

Men at husfaderen får undervisningen af troen i hænde, er i sandhed revolutionerende.

Den tages her ud af gejstlighe-

dens hænder og gives til almindelige mennesker. Husfaderen kan varetage undervisningen, fordi han er autoritet i egen tro i kraft af bibelen. Hver mand har ret til at læse bibelen, og hver mand har derved ret til at være autoritet i troen. Dette er reformationens kerne: bibellæsningsen sættes fri og bliver derved et opgør med enhver form for åndelig autoritet. Derfor er det efter Luthers klare opfattelse afgørende, at man læser i sin bibel, for at bevare ens frihed i åndelige spørgsmål. Et menneske, der holder op med at læse i bibelen, lægger sig ind under andres bestemmelse og autoritet.

Derfor er Den lille Katekismus også opbygget således, at vi "skal lære hinanden". Menigheden skal sammen lære hinanden om troen. Der er ingen, der kan bestemme hvorledes troen er hos andre, men vi kan lede og tale med hinanden om den. Menigheden er derved ikke underlagt en pavelig autoritet, men kun den bekendende menigheds egen autoritet. Katekismen lægger altså op til at menigheden selv tager ansvar for troen gennem en stadig samtale og fordybelse i den.

Den lille Katekismus har en stor

og omfattende virkningshistorie. Den er anvendt i skolestuer og konfirmandstuer, og har med tiden fået et præg af terperi og sort skole over sig. Men det er ufortjent. Den lille Katekismus er et pædagogisk mesterværk, der stadig den dag i dag kan fremkalde nye indsigter i troen. Man skal læse den med glæde og fryd, og forundres over de klare vendinger og kernefulde ord.

Det er et mesterværk i den europæiske kulturhistorie og et hovedværk i den kristne pædagogik.

Martin Luther taler her ganske ligefremt og i ordets bedste mening enfoldigt om Gud. Gud er for Luther god, også på trods af at livet kan gøre ondt. Gud er god, og Gud bevæger sig altid mod os. Det gør Gud som en treenig Gud: Fader, Søn og Helligånd; skaber, frelser og forløser. Gud er ikke bare tre guder, men er altid en bevarende og beskyttende Gud. Altid en frelsende Gud. Gud er en enhed, der med apostlen Johannes' ord er "kærlighed" (1. Johs. 4,16).

*Thomas Reinholdt Rasmussen,
Sct. Catharinæ kirke,
oktober 2013*

De ti bud, som vi enkelt og ligefremt skal lære hinanden

Det første bud

Du skal ikke have andre guder

Hvad betyder det?

Vi skal over alle ting ære, elske og have tillid til Gud

Det femte bud

Du må ikke slå ihjel

Hvad betyder det?

Vi skal ære og elske Gud, så vi ikke skader hinanden eller lader andre lide; men derimod hjælper og støtter hinanden i al daglig nød

Det andet bud

Du må ikke misbruge din Guds navn

Hvad betyder det?

Vi skal ære og elske Gud, så vi ikke i hans navn banded, sværger, udøver trolddom, lyver eller bedrager, men derimod i al nød anråber, beder, lover og takker Gud

Det sjette bud

Du må ikke bryde ægteskab

Hvad betyder det?

Vi skal ære og elske Gud, så vi lever ordentligt og anstændigt i ord og gerning og som ægtepar elsker og ærer hinanden

Det tredje bud

Du skal holde hviledagen hellig

Hvad betyder det?

Vi skal ære og elske Gud, så vi ikke foragter evangeliet, men derimod holder det helligt, og gerne hører og lærer det

Det syvende bud

Du må ikke stjæle

Hvad betyder det?

Vi skal ære og elske Gud, så vi ikke tager hinandens penge eller ejendom og heller ikke tager dem ved falske varer eller handel, men derimod hjælper hinanden til at beholde, hvad vi har og forbedre det

Det fjerde bud

Du skal ære din far og din mor

Hvad betyder det?

Vi skal ære og elske Gud, så vi ikke foragter vores forældre og dem, der bestemmer, eller gør dem vrede, men derimod ærer dem, tjener dem, viser dem respekt, elsker og agter dem

Det ottende bud

Du må ikke lyve

Hvad betyder det?

Vi skal ære og elske Gud, så vi ikke siger noget falsk, forråder eller bagtaler hinanden, eller skaber onde rygter, men at vi derimod undskylder hinanden og forstår alt i bedste mening

De ti bud, som vi enkelt og ligefremt skal lære hinanden

Det niende bud

Du må ikke være misundelig

Hvad betyder det?

Vi skal ære og elske

Gud, så vi ikke med list ønsker hinandens arv eller hus, og - som om det er i orden - tager det, men at vi derimod passer på og tjener hinanden, så at vi kan beholde, hvad der er vores

Hvad siger nu Gud om alle disse bud?

Han siger sådan: Jeg, Herren din Gud, er en lidenskabelig Gud, som over dem, som hader mig, hjemsøger fædrenes synd på børnene i tredje og fjerde led. Men dem, som elsker mig og holder mine bud, vil jeg gøre godt imod i tusind led.

Det tiende bud

Du må ikke være misundelig på din næstes hustru, venner,

dyr eller andet, der hører ham til.

Hvad betyder det?

Vi skal ære og elske Gud, så vi ikke lokker eller tvinger den andens ægtefælle, venner eller dyr fra hinanden, eller på anden måde får dem til at gå fra hinanden, men derimod får dem til at blive og være sammen

Hvad betyder det?

Gud truer med at straffe alle dem, som overtræder disse bud, derfor skal vi frygte Guds vrede og ikke handle mod buddene.

Men han lover nåde og alt godt til alle, som holder disse bud, derfor skal vi også elske ham og have tillid til Gud og gerne gøre hans bud.

Troen, som vi enkelt og ligefremt skal lære hinanden

Den første artikel om skabelsen

Jeg tror på Gud Fader den almægtige, himlens og jordens skaber

Hvad betyder det?

Jeg tror, at Gud har skabt mig sammen med alle andre skabninger, og givet mig legeme og sjæl, øjne, ører, og alle lemmer, fornuft og alle sanser og stadig opretholder alt dette. Samtidig giver han klæder og sko, mad og drikke, hus og hjem, ægtefælle og børn, marker, dyr og alt godt, som er nødvendigt for mig og at han rigeligt og dagligt sørger for næring til legeme og liv, beskytter mig mod al fare og bevogter og bevarer mig

mod alt ondt, og alt dette gør han ud af ren og skær faderlig og guddommelig godhed og barmhjertighed uden nogen fortjeneste og værdighed hos mig. For alt dette er jeg skyldig i at takke, love, tjene og lyde Gud. Det er vores tro.

Den anden artikel om genløsningen

Og på Jesus Kristus, hans enbårne søn, vor Herre, som er undfanget ved Helligånden, født af jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet, nedfaret til dødsriget, på tredje dag opstanden fra de døde, opfaret til himmels, siddende ved Gud Faders, den almægtiges, højre hånd, hvorfra han skal komme at dømme levende og døde.

Hvad betyder det?

Jeg tror, at Jesus Kristus, i sandhed Gud født af Faderen i evighed og i sandhed menneske født af jomfru Maria, er min Herre, som har genløst mig fortabte og fordømte menneske, har erhvervet og vundet mig fra alle synder, fra død og fra Djævelens magt ikke med guld eller sølv; men med sit hellige,

dyrebare blod og med sin uskyldige lidelse og død, for at jeg kan være hans og leve under ham i hans rige og tjene ham i evig retfærdighed, uskyldighed og salighed, og ligesom han er opstået fra de døde, lever og regerer i evighed. Det er vores tro.

Den tredje artikel om helliggørelsen

Jeg tror på Helligånden, En hellig almindelig kirke, de helliges samfund, synderens forladelse, kødets opstandelse og det evige liv. Amen

Hvad betyder det?

Jeg tror, at jeg ikke ved egen fornuft eller kraft kan tro på Jesus Kristus min Herre, eller komme til ham. Men derimod at Helligånden har kaldet mig gennem evangeliet, har oplyst mig ved sine gaver, har helliget og opholdt mig i den rette tro, ligesom han kalder, samler, oplyser og helliger den hele kristenhed på jorden og bevare den hos Jesus Kristus i en ret tro. I denne kristenhed forlader han mig og alle troende dagligt alle synder og på den yderste dag vil han opvække mig og alle døde og i Kristus give mig og alle troende evigt liv. Det er vores tro.

Fadervor, som vi enkelt og ligefremt skal lære hinanden

Fader vor, du som er i himlen

Hvad betyder det?

Gud vil dermed indbyde os til at tro, at han er vores rette far og vi er hans rette børn, så vi trygt og med al tillid skal bede ham, som kære børn beder deres kære far.

Den første bøn

Helliget vorde dit navn

Hvad betyder det?

Guds navn er selvfølgelig helligt i sig selv, men vi beder i denne bøn, at det også må blive helligt hos os.

Hvordan sker det?

Når Guds ord læres klart og rent og vi som Guds børn lever helligt efter det. Hjælp os til det kære Fader i himmelen. Men det, som læres og lever anderledes end Guds ord lærer, vanhelliger Guds navn. Bevar os fra det, himmelske fader.

Den anden bøn

Komme dit rige

Hvad betyder det?

Guds rige kommer nok af sig

selv uden vores bøn, men vi beder i denne bøn, at det også må komme til os.

Hvordan sker det?

Når den himmelske Fader giver os sin Helligånd, så vi gennem hans nåde tror hans hellige ord og lever i gudstro, her i tiden og siden i evigheden.

Den tredje bøn

Ske din vilje som i himlen således også på jorden

Hvad betyder det?

Guds gode, nådige vilje sker vel uden vores bøn, men vi beder i denne bøn, at den også må ske hos os.

Hvordan sker det?

Når Gud bryder og forhindrer enhver ond plan og vilje, som ikke vil lade Guds navn blive helligt eller hans rige komme, som jo er Djævelens, verdens og vort køds vilje, men derimod styrker og befæster os i hans ord og i troen indtil vores sidste stund. Det er hans nådige, gode vilje.

Den fjerde bøn

Giv os i dag vort daglige brød

Hvad betyder det?

Gud giver også uden vor bøn det daglige brød, endog til onde mennesker; men vi beder i

denne bøn, at vi må forstå det og modtage vort daglige brød med tak.

Hvorfor hedder det dagligt brød?

Det er alt, hvad vi behøver i livet så som mad, drikke, tøj, sko, hus, hjem, marker, dyr, penge, ejendom, god ægtefælle, gode børn, gode kollegaer, gode og sande myndigheder, god regering, godt vejr, fred, sundhed, ordentlig og ret tilværelse, gode venner, trofaste naboer og lignende.

Den femte bøn

Og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere

Hvad betyder det?

Vi beder i denne bøn, at vor far i himlen ikke vil se på vores synd og på grund af den vil afvise vores bøn. For vi er værd, som vi beder om og har heller ikke fortjent det. Men derimod beder vi, at han vil give os alt af nåde, selvom vi dagligt synder meget og kun fortjener straf. Så vil vi i sandhed også selv af hjertet tilgive og gøre godt mod dem, der forsynder sig mod os.

Den sjette bøn

Led os ikke i fristelse

Hvad betyder det?

Gud frister vel ingen, men vi beder i denne bøn, at Gud vil beskytte og bevare os, således at Djævelen, verden eller vores kød ikke skal narre os og forføre os til mistro, fortvivlelse og anden stor skam og last og, selv om vi bliver angrebet, at vi da endelig må vinde og beholde sejren.

Den syvende bøn

Men fri os fra det onde

Hvad betyder det?

Vi beder samlet i denne bøn, at faderen i himlen vil fri os fra alt ondt på legeme og sjæl, ejendom og ære og endelig, når vores time kommer, give os en salig død og i nåde tage os fra denne jammerdal til sig i himlen.

Amen

Hvad betyder det?

At jeg skal være sikker på, at sådan en bøn tager vor far i himlen imod og den hører han, for han har selv bedt os om at bede således, og lovet, at han vil høre os.

Amen, amen, det er: ja, ja, det skal ske således.

Den hellige dåbs sakramente, som vi enkelt og ligefremt skal lære hinanden.

For det første

Hvad er dåben?

Dåben er ikke kun vand, men derimod er den vandet indeholdt i Guds bud og forbundet med Guds ord.

Hvad er da dette Guds ord? Dette siger vor Herre Kristus i Matthæusevangeliet 28,19: "Gå derfor hen og gør alle folkeslag til mine disciple, idet I døber dem i Faderens,

Sønnens og Helligåndens navn"

For det andet

Hvad giver eller nytter dåben?

Den virker syndernes forladelse, forløser fra død og Djævel og giver den evige salighed til alle, som tror, som Guds ord og løfte lyder.

Hvad er da dette Guds ord

og løfte?

Vor Herre Kristus siger i Markusevangeliet 16,16: "Den, der tror og bliver døbt, skal frelses; men den, der ikke tror, skal dømmes".

For det tredje

Hvordan kan vand gøre så store ting?

Det er ganske vist ikke vandet, der gør det; men derimod Guds ord, som er med og ved vandet, og troen, som har tillid til Guds ord ved vandet.

For uden Guds ord er vandet kun vand og ingen dåb; men med Guds ord er det en dåb, hvilket er et nåderigt livets vand og et bad til genfødsel ved Helligånden, som apostlens Paulus siger det i brevet til Titus kap. 3,5-7: ved det bad, der genføder og fornyer ved Helligånden, som han i rigt mål udgød over os ved Jesus Kristus, vor frelser, for at vi, gjort retfærdige ved hans nåde, i håbet skulle blive arvinger til evigt liv. Troværdigt er det ord.

For det fjerde

Hvad betyder en sådan dåb i vand?

Det betyder, at den gamle Adam i os gennem daglig anger og bod skal druknes og skal dø med alle synder og onde lyster, og der til gengæld daglig skal fremkomme og opstå et nyt menneske, der skal leve for Gud for evigt i retfærdighed og renhed.

Hvordan man lærer enkelt og ligefremt at skrifte

Hvad er skriftemålet?

Skriftemålet består af to dele: Først at man bekender synderne og for det andet, at man fra den man skrifter til, modtager absolution eller tilgivelse som kom den fra Gud selv, og ikke tvivler på dette, men derimod ved fast tro på, at synderne er tilgivet for Gud i himlen.

Hvilke synder skal man da bekende?

Overfor Gud er man skyldig i alle synder, også i dem, vi ikke kender, som vi også gør

i Fadervor. Men overfor den vi skrifter til, skal vi alene bekendt synder, som vi ved af og føler i hjertet.

Hvad er det for nogle?

Se hvorledes du står i forhold til De ti Bud, og du er far, mor, søn, datter, husefader, husmoder, elev – om du her har været ulydig, utro, doven, vred, fræk, stridslysten, eller om du har været led med ord eller gerning, om du har stjålet, været forsømmelig eller skødesløs, eller har gjort nogen skade.

Giv mig en kort vejledning i at skrifte!

Sådan skal du sige til den du skrifter til: "Kære ven – jeg beder dig om, at du vil høre min bekendelse og give mig forladelse for Guds skyld"

"Sig frem!"

"Jeg arme synder bekendt mig for Gud skyldig i alle synder. Særligt bekendt jeg for dig, at jeg er en dreng, pige osv., men desværre ikke har troskab overfor min skole, arbejdsplads o.l., for her og der har jeg ikke gjort, hvad de bad mig om. Jeg har gjort dem vrede og fået

dem til at skælde ud. Jeg har været forsømmelig og ladet skade ske. Jeg har også været skamløs i ord og gerning, har skændes med andre. Har talt dårligt og ondt om min lærer. Alt dette gør mig ondt og jeg beder om nåde; jeg vil forbedre mig".

En far eller mor kan sige således:

"Særligt bekendt jeg for dig, at jeg ikke trofast har opdraget min familie til Guds ære.

Jeg har bandet, givet et dårligt eksempel for dem med forargelig ord og gerninger, voldt skade på min nabo og har talt ondt om ham. Jeg har solgt ting for dyrt, givet falske og ikke helt korrekte varer" – og hvad mere han nu har gjort mod Guds bud, og den position han nu er betroet.

Men skulle nogen ikke være besværet af sådanne eller større synder, da skal han ikke være bekymret eller søge efter andre synder, heller ikke opdigte nogen og dermed gøre en pinsel ud af skriftemålet, men derimod

fortælle en eller to synder du kender til. Altså: "Særligt bekender jeg, at jeg engang har bandet, ligesom jeg engang har været hensigtsløs i mine ord, engang har for- sømt osv." Og lad dette være nok.

Men kender du slet ikke til nogen synd (det er dog næppe muligt), så sig heller ikke noget særligt, men modtag så det almindelige skriftemål, som du giver over for Gud til den, du skrifter til.

Derefter skal den, man skrifter til, sige:

"Gud være dig nådig og styrke din tro. Amen"

Sig:

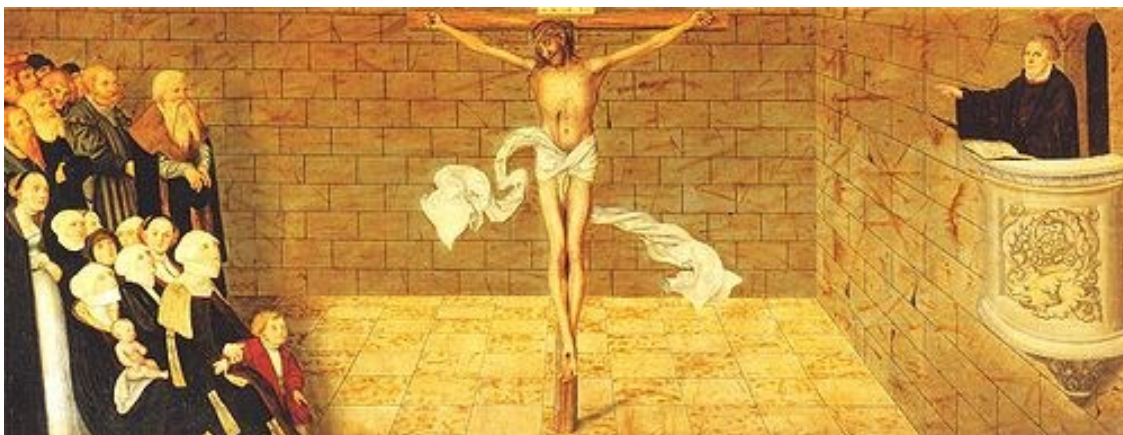
"Tro du også, at min tilgivelse er Guds tilgivelse?"

"Ja"

Derpå skal han sige:

"Det skal ske dig, som du tror. Og på vor herre Jesu Kristi befaling tilgiver jeg dig dine synder i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn. Amen. Gå med fred"

Men den, som har store samvittighedskvaler eller er bedrøvet og anfægtet, vil den, man bekender sig til, nok kunne vide at trøste med ord fra bibelen og opmuntre til troen. Dette skal kun være den almindelige måde at skrifte på.

Alterets sakramente, således som vi enkelt og ligefremt skal lære hinanden

Hvad er alterets sakramente?

Det er vor Herre Jesu Kristi sande legeme og blod under brødets og vinens skikkelse, og det er indstiftet af Kristus selv til for os kristne at spise og drikke.

Hvor står det skrevet?

Således skriver de hellige evangelister Matthæus, Markus, Lukas og apostlen Paulus: "Vor Herre Jesus Kristus tog i den nat da han

blev forrådt et brød, takkede og brød det, og gav sine disciple det og sagde: tag dette og spis det, det er mit legeme, som gives for jer. Gør dette til ihukommelse af mig. Ligeså tog han kalken efter aftensmåltidet, takkede, gav dem den, og sagde: drik alle heraf; denne kalk er den nye pagt ved mit blod, som udgydes for jer til synderens forladelse. Gør dette, så ofte som I drikker den, til ihukommelse af mig!"

Hvad nytter det da at spise og drikke sådan?

Det forstår vi ved disse ord: "givet for jer" og "udgydt til synderens forladelse", nemlig: gennem disse ord i sakramentet gives syndernes forladelse, liv og salighed, for hvor synderens forladelse er, dér er også liv og salighed.

Hvordan kan det legemligt at spise og drikke have denne virkning?

Det er ganske vist ikke det at spise og drikke, som gør det, men derimod de ord, der står: "givet for jer" og "udgydt til syndernes forladelse". Disse ord er sammen med den legemlige spise og drikken hovedsagen i sakramentet, og den som tror disse ord, han har, hvad de siger og som de lyder: syndernes forladelse.

Hvem modtager da dette sakramente værdigt?

Faste og legemlig beredelse er vel en fin ydre tugt, men man er ret og værdig klar, hvis man tror disse ord: "givet for jer" og "udgydt til synderens forladelse". Den som ikke tror disse ord eller tvivler er uværdig og ikke klar. For ordet "for jer" kræver just troende hjerter.

Hvordan vi skal lære hinanden at bede morgen- og aftenbøn

Om morgenen, når du står ud af sengen, skal du gøre det hellige korsets tegn for dig og sige:

"Al magt er hos Gud Fader, Søn og Helligånd. Amen."

Derpå siges knælende eller stående trosbekendelsen eller fadervor, og om du vil, kan du bede denne lille bøn:

"Jeg takker dig, min himmelske far ved Jesus Kristus, din kære søn, at du i denne nat har beskyttet mig fra al skade og fare, og jeg beder dig, at du også denne dag vil beskytte mig fra synd og alt ondt, så at alt jeg gør og lever, må være dig til behag, for jeg befaler mig med legeme og sjæl og alle ting i din hånd. Din hellige engel være med mig, så den onde fjende ikke kan få magt over mig. Amen."

Og gå da med glæde til din gerning og syng gerne en salme, som for eksempel de

ti bud, eller hvad du har lyst til i din andagt.

Om aftenen, når du går i seng, skal du gøre det hellige korsets tegn og sige:

"Al magt er hos Gud Fader, Søn og Helligånd. Amen"

Derpå siges knælende eller stående trosbekendelsen eller fadervor, og om du vil, kan du bede denne lille bøn:

"Jeg takker dig, min himmel-

ske far ved Jesus Kristus, din kære søn, at du nådigt har beskyttet mig i dag, og jeg beder dig, at du vil forlade mig al min synd, hvor jeg har gjort uret, og at du i nat nådigt vil beskytte mig, for jeg befaler mig med legeme og sjæl og alle ting i dine hænder. Din hellige engel være med mig, så den onde fjende ikke kan få magt over mig. Amen."

Gå da straks og glad i seng.

Hvordan vi skal lære hinanden at bede til og fra bords

Børn og hele familien skal med foldede hænder og ordentligt stille sig hen til bordet og sige:

"Alle øjne er rettet mod dig, og du giver dem føde i rette tid. Du åbner din hånd og mætter alle skabninger med det, de ønsker."

Forklaring:

"det, de ønsker" betyder, at alle dyr får så meget at spise, at de er glade og ved godt mod, for bekymring og griskhed hindrer, at de får det, de ønsker.

Derpå Fadervor og følgende bøn:

"Herre Gud, himmelske Fader, velsign os og disse dine gaver, som vi får af din milde godhed ved Jesus Kristus, vor Herre. Amen."

Takkebøn

Også efter måltidet skal de på samme måde ordentligt og med foldede hænder sige:

"Tak Herren, for han er god, hans trofasthed varer til evi-

ge tid. Han giver føde til alt levende. Han giver kvæget dets føde, og ravnene, hvad de skriger efter. Han bryder sig ikke om hestens styrke. Han glæder sig ikke over menneskes formåen. Men Herren har glæde over dem, som frygter ham og som venter hans godhed."

Derpå Fadervor og følgende bøn:

"Vi takker dig, Herre Gud Fader ved Jesus Kristus, vor Herre, for alle dine velgerninger, du som lever og regerer i evighed.

Amen."

Gendigtet, oversat og med indledning
ved sognepræst Thomas Reinholdt Rasmussen
i anledning af reformationsjubilæet

Forord ved Biskop Henning Toft Bro
Aalborg Stift 2013